

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Nauki, Edukacji i Sportu (21.)
w dniu 9 czerwca 2016 r.

IX kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie wniosków zgłoszonych na 19. posiedzeniu Senatu do ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw.

(Początek posiedzenia o godzinie 19 minut 25)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Kazimierz Wiatr)

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Otwieram posiedzenie Komisji Nauki, Edukacji i Sportu Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Jest ono poświęcone rozpatrzeniu wniosków do ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw; druk senacki nr 179.

Serdecznie witam pana ministra, profesora Aleksandra Bobkę, sekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Witam panie i panów senatorów. Witam panów legislatorów i panią sekretarz.

Powiem tylko panu ministrowi, że już rozpatrzyliśmy ustawę o nazwach uczelni, przyjmując wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek.

W tej chwili rozmawiamy o plagiatach, o jednolitym systemie antyplagiatowym. W tym przypadku są 2 wnioski: wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek, który przyjęła komisja na swoim posiedzeniu, oraz zgłoszona w trakcie debaty poprawka pana senatora Żaryna. On wnosi, aby dodać art. 3a mówiący: „Uczelnie, które w dniu wejścia w życie ustawy wykorzystują programy antyplagiatowe do sprawdzania pisemnych prac dyplomowych przed egzaminem dyplomowym zgodnie z art. 167a ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, sprawdzają prace jedynie w oparciu o te programy do dnia uruchomienia Jednolitego Systemu Antyplagiatowego”.

Czy pan legislator w tej sprawie chciałbym się wypowiedzieć? Nie chciałby się wypowiedzieć.

Zatem bardzo proszę pana ministra o zabranie głosu, ponieważ na sali Senatu padła informacja, że stan opisany w tej poprawce jest stanem i tak już obowiązującym w świetle ustawy, ale chcielibyśmy to wyjaśnić.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Aleksander Bobko:

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

W mojej ocenie, w ocenie ministerstwa ten zapis jest niepotrzebny.

Po pierwsze, jest w sposób dość oczywisty przepisem jakby zbyt szczegółowym jak na ustawę, bo zaleca uczelniom określone działania, które zresztą uczelnie od kilku lat i tak już wykonują.

Po drugie – nie chciałbym może nawet w to wchodzić – w tej chwili te usługi, które są wykonywane przez uczelnie i stały się już pewną dobrą praktyką, bo w ostatnich latach uczelnie same zabezpieczają sobie pewne narzędzia, które pomagają w walce z tym fatalnym zjawiskiem, jakim jest plagiatowanie... Narzucenie obligatoryjnie tego, że na dodatek mają korzystać z tych samych programów co do tej pory... No, rodzi się podejrzenie, że np. firma, która sprzedawała do tej pory po jakiejś cenie swoją usługę, w tej chwili może cenę takiej usługi dowolnie podnieść, a ustawa zmusza uczelnie do korzystania z tej usługi. Tak że byłoby to trochę nieroztropne choćby z tego względu.

Tak że ja bym jednak optował za tym, żeby Wysoka Komisja tej poprawki nie przyjmowała. Ale jestem przekonany na podstawie praktyki, że przez ten rok uczelnie nie wycofają się ze stosowania programów antyplagiatowych, bo one stały się narzędziem, z którego uczelnie i tak korzystają, i zapewne przez ten rok będzie to się jeszcze działo. A od kolejnego roku będzie już ten program – mamy nadzieję – ogólnopolski.

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Bardzo dziękuję panu ministrowi.

Ja bym powiedział jeszcze jedno zdanie komentarza. Problem polega na tym, że te uczelnie zrobiły to jakby z własnej inicjatywy i było to dopuszczone, ale nie obligatoryjne. My tym zapisem karzemy tych, którzy sami podjęli się pewnego obowiązku, bo zmuszamy ich do tego, ażeby to kontynuowali. Skoro podjęli to z własnej inicjatywy w ramach możliwości prawnych, to należy to pozostawić własnemu biegowi. Ale rozumiem, że...

Prosiłbym o krótkie wypowiedzi.

Jeszcze pan senator Wach.

Senator Piotr Wach:

Ja tylko chciałbym powiedzieć, że pan minister ma 100% racji. Ja bym powiedział ostrzej: sformułowanie „o te programy” jest niewłaściwe, bo można postawić w trudnej sytuacji te uczelnie, które ich używają. One mogą w ogóle

zrezygnować z tego w obecnym stanie prawnym lub mogą użyć innych, unowocześnionych programów i są w porządku, a zgodnie z tym zapisem musiałyby używać tych programów, które mają.

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Bardzo dziękuję.
Bardzo proszę.

Senator Andrzej Wojtyła:

Ja mam tylko prośbę o wyjaśnienie przez pana profesora Żaryna, w jakim celu tę poprawkę składał.

Senator Jan Żaryn:

Tak, już mówię. Mianowicie intencją jej złożenia jest obawa wynikająca także z praktyki, jaką mam jako nauczyciel akademicki, że te uczelnie, które wdrożyły system antyplagiatowy, poczuły się na wniosek rad wydziału zwolnione z dalszego jego używania do 31 grudnia 2018 r. A moim zdaniem byłoby to źle, dlatego że ewidentnie potrzeba wdrażania tego systemu antyplagiatowego istnieje. Fakt, że jest demobilizujący zapis tej ustawy, nie pomaga tym strukturom uczelnianym, które podjęły decyzję, czyli rektorom, dziekanom, którzy podjęli decyzję o wprowadzeniu tego systemu antyplagiatowego, nie da się ukryć, że moim zdaniem częściowo – i słusznie – narzucając to pracownikom naukowym, np. mnie jako pracownikowi naukowemu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Ale jak zawsze bywa z dziełami ludzkimi, nie ma takich, których by nie dotyczyły przeciwstawne argumenty. Przyznam szczerze, że te argumenty, szczególnie właśnie argument dotyczący podejrzenia, że ustawodawca by wymuszał pewne czynności na uczelniach, które i tak, i tak lepiej się spisały, bo właśnie wdrożyły ten system... No, jest to pewnego rodzaju karanie na takiej zasadzie, jak ksiądz proboszcz mówi do wiernych obecnych w kościele: nie przychodźcie do kościoła, a oni tam siedzą i mają się wstydzić, że rzekomo nie chodzą. W związku z tym jest

to rzeczywiście pewnego rodzaju karanie tych zdyscyplinowanych. Tak więc odstępuję od tej poprawki i chętnie z niej zrezygnuję.

(Przewodniczący Kazimierz Wiatr: Czyli wniosek formalnie jest wycofany, tak?)

Tak, tak.

(Przewodniczący Kazimierz Wiatr: Bardzo dziękuję, Panu Senatorowi...)

Proszę o takie formalne wycofanie go, nadal podtrzymując moje intencje jako intencje oczywiście uczciwe. Bo ja nie miałem zamiaru lobbować na rzecz obecnych autorów różnych systemów antydopingowych...

(Głos z sali: Antyplagiatowych.)

...antyplagiatowych, ale właśnie...

Przewodniczący Kazimierz Wiatr:

Myślę, że my rozumiemy intencje i nawet z nimi w części się zgadzamy. Ale myślę też, że to jest trochę tak, że uczelnie w tej chwili bardzo dbają o jakość kształcenia i na pewno jest to ważny element promocji uczelni, jakości kształcenia. Tak że ilość działań, które uczelnia podejmuje z własnej inicjatywy, jest daleko większa niż tylko te. Ale myślę, że problem nie polega na tym, że ministerstwo wycofuje się z tej aktywności, tylko na tym, że ją przesuwa w czasie. A mówiliśmy o tym, że prawdopodobnie i tak prace z tego okresu będą uwzględnione w tej bazie danych. Tak że tutaj raczej intencje mamy podobne, była tylko kwestia sformułowania.

Zatem wnoszę o przyjęcie ustawy bez poprawek.

Kto jest za? Proszę o podniesienie ręki. (8)

Kto jest przeciwny? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Bardzo dziękuję. Jednogłośnie za.

Proponuję też, abym sprawozdawcą była ja, jeśli państwo się zgadzacie – to byłaby kontynuacja.

Zatem wyczerpaliśmy porządek tego posiedzenia.

Bardzo dziękuję panu ministrowi, paniom i panom senatorom.

Zamykam posiedzenie Komisji Nauki, Edukacji i Sportu Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

(Koniec posiedzenia o godzinie 19 minut 34)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii